

**MONITOROVACIA SPRÁVA PLNENIA STRATÉGIE SLOVENSKEJ
REPUBLIKY PRE INTEGRÁCIU RÓMOV DO ROKU 2020
ZA ROK 2020**

OBSAH

1. Úvod.....	3
2. Monitorovanie a hodnotenie stratégie.....	3
3. Monitorovanie aktivít a finančnej implementácie stratégie.....	5
3.1. Monitorovanie aktivít stratégie za rok 2020.....	5
3.2. Monitorovanie finančnej implementácie stratégie.....	6
4. Záver.....	8
Zoznam použitých skratiek.....	9

1. Úvod

Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 (ďalej len „stratégia“) je koncepčným materiálom definujúcim smerovanie verejných politík v oblasti sociálneho začleňovania viacerých skupín rómskej populácie, predovšetkým marginalizovaných rómskych komunít (MRK). Hlavným zámerom stratégie je zastavenie segregácie rómskych komunít a dosiahnutie pozitívneho obratu v ich sociálnom začleňovaní, nediskriminácii a v zmene postojov väčšinového obyvateľstva voči Rómom.

Po jej prijatí a posúdení Európskou komisiou v roku 2012 sa stratégia stala hlavným východiskovým dokumentom pre tvorbu vládnych politík zameraných na integráciu Rómov v Slovenskej republike a tiež východiskovým materiálom pre nastavenie využívania finančnej pomoci z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) v rokoch 2014 - 2020.

Dňa 17. januára 2019 bol uznesením vlády Slovenskej republiky č. 25 schválený dokument „Aktualizované akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2019 - 2020 pre oblasti: D.2.1 Oblasť vzdelávania, D.2.2 Oblasť zamestnanosti, D.2.3 Oblasť zdravia, D.2.4 Oblasť bývania a D.2.5 Oblasť finančného začlenenia.“

„Akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2017 - 2020 pre oblasti: D.2.6 Oblasť nediskriminácie a D.2.7 Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti – iniciatíva integrácie Rómov prostredníctvom komunikácie“, boli prijaté uznesením vlády Slovenskej republiky č. 424, 13. Septembra 2017.

Cieľom predkladanej monitorovacej správy plnenia stratégie (ďalej len „monitorovacia správa“) je na základe informácií o stave plnenia úloh od zodpovedných rezortov zaznamenať stav plnenia jednotlivých aktivít všetkých siedmich akčných plánov stratégie za rok 2020.

Prehľad plnenia jednotlivých aktivít za monitorovacie obdobie 2020 je uvedený v prílohe.

2. Monitorovanie a hodnotenie stratégie

Oblasť monitorovania a hodnotenia je v procese tvorby a implementácie politík mimoriadne dôležitá, preto je systém monitorovania a hodnotenia stratégie navrhnutý tak, aby výsledok procesu poskytoval adekvátnu spätnú väzbu na plnenie cieľov aktualizovaných akčných plánov stratégie všetkým zainteresovaným inštitúciami a organizáciami na rôznych úrovniach.

Zhromažďovanie dát o zlepšovaní sociálno-ekonomických podmienok života MRK a dopadoch politík na túto časť populácie má zásadný význam pre cielenie jednotlivých opatrení a pre napĺňanie cieľov stratégie a jej akčných plánov. Kľúčovým nástrojom pri zhromažďovaní týchto dát, a v celkovom procese monitorovania a hodnotenia inkluzívnych politík, je viacročný národný projekt *Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity* (NP MaH). NP MaH je implementovaný Úradom splnomocnenkyne vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ÚSVRK) z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje (OP ĽZ), prioritnej osi Integrácia marginalizovaných rómskych komunít po dobu 7 rokov (2016 - 2022) ako prierezové opatrenie. NP MaH priebežne, počas celej realizácie, zabezpečuje pravidelný zber administratívnych dát od ministerstiev a ostatných orgánov

štátnej a verejnej správy, ktoré sú spracovávané do každoročných monitorovacích správ plnenia stratégie.

Proces monitorovania stratégie vychádza z metodického dokumentu *Monitorovanie a hodnotenie stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020*¹⁾, ktorý predstavuje jednotný proces, zásady a postupy monitorovania, podávania správ a informácií o stave a pokroku plnenia cieľov v oblasti integrácie Rómov a hodnotenia ich vplyvu pre účely úpravy, resp. prípadného prehodnotenia stratégie.

Monitorovanie plnenia stratégie prebieha formou výročnej *monitorovacej správy*, ktorá okrem popisu kľúčových informácií týkajúcich sa stratégie obsahuje aj prehľad vecnej a finančnej implementácie cieľov, opatrení a aktivít v predefinovanej, unifikovanej tabuľkovej forme. Rozsah údajov vyžaduje ich priebežný zber v sledovanom období na úrovni subjektov zodpovedných a spoluzodpovedných za plnenie jednotlivých politík. Monitorovacia správa plnenia Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 za rok 2019 bola vládou Slovenskej republiky vzatá na vedomie 12. augusta 2020. Predmetná správa dokladuje finančný rámec implementácie cieľov a opatrení stratégie a jej akčných plánov za rok 2019 v celkovej sume 118 186 127 eur.

Povinnosť sledovať a vyhodnotiť indikátory stratégie vyplýva z bodu C.6. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 1 z 11. januára 2012 v znení bodu D.4. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 87 z 22. februára 2017. Vyhodnotenie indikátorov globálnych a čiastkových cieľov jednotlivých akčných plánov stratégie nie je súčasťou monitorovacej správy. Najbližšie vyhodnotenie indikátorov s termínom plnenia 30. júna 2021 bude zamerané na ciele aktualizovaných akčných plánov stratégie za roky 2019-2020.

Okrem monitorovania na národnej úrovni ÚSVRK plní záväzok vykonávať monitorovanie plnenia inkluzívnych opatrení v Slovenskej republike aj pre Európsku komisiu. Povinnosť vychádza z Odporúčania Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch, ktoré bolo prijaté v decembri 2013, a ktorým sa posilnil Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020. Na základe odporúčania Rady vznikla členským štátom EÚ povinnosť k januáru 2016 po prvýkrát odpočítavať opatrenia prijaté v súlade s týmito odporúčaniami a poskytnúť informácie ohľadom progresu dosiahnutého v rámci implementácie ich národných stratégií integrácie Rómov alebo opatrení, ktoré sú súčasťou širších inkluzívnych politík. Odpočet prebieha prostredníctvom komplexného on-line formulára. Formulár nekopíruje štruktúru akčných plánov stratégie, a jeho úlohou nie je monitorovať plnenie akčných plánov v ich celej šírke so zahrnutím všetkých aktivít a opatrení. Plnenie za roky 2018 a 2019 mali členské štáty EÚ povinnosť odpočítavať Európskej komisii do októbra 2020. Odpočet prebiehal za priamej participácie rezortov zodpovedných za implementáciu príslušných politík, ktoré mali možnosť sami zadávať dostupné údaje v anglickom jazyku priamo do pripraveného on-line formulára. Do odpočtu sa zapojilo 18 subjektov štátnej a verejnej správy ako aj mimovládne organizácie. Finálna verzia správy obsahuje informácie o 65 inkluzívnych opatreniach, z ktorých 43 malo cieľovú skupinu priamo Rómov, resp. MRK.

¹⁾ Opatrenie splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity č. 3/2015, ktorým sa vydáva metodický dokument *Monitorovanie a hodnotenie stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020*.

3. Monitorovanie aktivít a finančnej implementácie stratégie

3.1. Monitorovanie aktivít stratégie za rok 2020

Podrobný prehľad plnenia opatrení prostredníctvom aktivít prioritných oblastí stratégie za monitorované obdobie 2020 je prílohou tohto materiálu.

Prehľad plnenia je spracovaný vo forme tabuľky, ktorá je vpracovaná na základe podkladov subjektov zodpovedných za plnenie jednotlivých aktivít.

Tabuľkový prehľad obsahuje nasledovný súbor údajov:

- opatrenia a konkrétne aktivity; termín plnenia; uvedenie zodpovedného subjektu a partnerov;
- v rámci finančnej implementácie: údaje o plánovanej finančnej alokácii a reálne čerpaných finančných prostriedkoch s uvedeným zdrojom;
- v časti ukazovateľov: merateľné ukazovatele výstupov, s plánovanou a dosiahnutou hodnotou a uvedením zdroju dát;
- stav plnenia a stručný popis konkrétnych činností vykonaných v rámci plnenia aktivity.

Do tabuľky boli zaradené len tie aktivity, ktorých plnenie bolo naplánované na rok 2020, resp. bolo ich plnenie posunuté z pôvodne plánovaného roku 2019 do ďalšieho roku.

Pre zabezpečenie presnejšieho stanovenia hodnôt výstupových ukazovateľov sa v prípade opatrení, ktoré nie sú cieľne špecificky na rómsku populáciu využívajú tzv. proxy indikátory, kde sa namiesto etnickej kategórie využíva ako zástupný predmet indikátora celok, v ktorom sa predpokladá väčší výskyt príslušníkov niektorej cieľovej skupiny stratégie. V tomto prípade sú v rámci monitorovacieho procesu v prípade vybraných ukazovateľov vykazované dáta za tzv. vybrané okresy, medzi ktoré radíme 15 okresov s najvyšším zastúpením MRK (Revúca, Rimavská Sobota, Kežmarok, Gelnica, Rožňava, Vranov nad Topľou, Spišská Nová Ves, Košice – okolie, Sabinov, Levoča, Lučenec, Michalovce, Trebišov, Stará Ľubovňa, Bardejov). V týchto vybraných okresoch, v ktorých spolu žije približne 22 % populácie Slovenska, žije zároveň podľa dát z Atlasu rómskych komunít 2019 približne 63 % rómskej populácie žijúcej v osídleniach (61% odhadovanej rómskej populácie v obciach Atlasu). Zoznam okresov je aj prílohou Akčných plánov na roky 2019 - 2020.

V rámci hodnotenia stavu plnenia sú aktivity vyhodnotené v nasledujúcich kategóriách: „splnená“, „prebieha realizácia“, „prebieha príprava“ a „nesplnená“.

Ako „**splnená**“ je aktivita označená v prípade ak dôjde k naplneniu merateľných ukazovateľov a jej implementácia v danom roku končí.

V prípade, že implementácia aktivity presahuje aj do nasledujúceho roku, aktivita je vyhodnotená ako „**prebieha realizácia**“. Táto kategória je uplatňovaná predovšetkým pri viacročných národných projektoch a výzvach. Cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov predmetných aktivít nemusia byť v danom roku naplnené na 100%, keďže sa predpokladá ich realizácia aj v nasledujúcom roku.

Aktivity vyhodnotené ako „**prebieha príprava**“, sa nachádzajú vo fáze prípravy implementácie, t.j. boli podniknuté kroky potrebné na ich realizáciu, ale samotná realizácia sa

ešte nezačala. Z tohto dôvodu dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov sú na nulovej hodnote.

Pri „**nesplnených**“ aktivitách sú hodnoty merateľných ukazovateľov rovnako nulové. V tomto prípade však neprebehli žiadne prípravné kroky. Aktivita mohla byť presunutá do ďalšieho roku, alebo sa od nej úplne odstúpilo a s jej realizáciou sa ani v ďalšom roku nepočíta.

Tabuľka „*Súhrn stavu plnenia v jednotlivých oblastiach akčných plánov stratégie za rok 2020*“

Oblasti AP stratégie	Počet aktivít za rok 2020	Stav plnenia			
		splnená	prebieha realizácia	prebieha príprava	nesplnená
Oblasť vzdelávania	25	15	3	1	6
Oblasť zamestnanosti	16	13	0	1	2
Oblasť zdravia	11	9	0	1	1
Oblasť bývania	19	4	7	2	6
Oblasť finančného začlenenia	8	5	2	1	0
Oblasť nediskriminácie	21	9	0	1	11
Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti	14	3	0	1	10
<i>Celkovo</i>	114	58	12	8	36

3.2. Monitorovanie finančnej implementácie stratégie

Celkový objem čerpaných finančných prostriedkov na plnenie opatrení stratégie za rok 2020 predstavoval **148 091 070 eur**.

Tabuľka „*Čerpanie finančných prostriedkov za jednotlivé prioritné oblasti stratégie za rok 2020*“

Prioritná oblasť stratégie	Hodnota čerpaných zdrojov v 2020 (v EUR)
Oblasť vzdelávania	82 753 465
Oblasť zamestnanosti	54 154 814
Oblasť zdravia	5 124 950
Oblasť bývania	4 131 936
Oblasť finančného začlenenia	16 960
Oblasť nediskriminácie	1 908 945
Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti	0
<i>Celkovo</i>	148 091 070

V prehľade čerpania sú zahrnuté zdroje z EŠIF ako aj zo štátneho rozpočtu v celkovej výške 147 781 245 eur. V rámci EŠIF išlo o čerpanie prostredníctvom OP ĽZ a IROP. Zvyšných 309 825 eur bolo dofinancovaných prijímateľmi z vlastných zdrojov.

Zo zodpovedných subjektov, ktoré sa podieľali na plnení opatrení a aktivít akčných plánov stratégie, tri – Ministerstvo zdravotníctva SR², Úrad vlády Slovenskej republiky/ Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny (ÚV SR/ÚSVNM) a Slovenské národné stredisko pre ľudské práva - nemali na predmetné obdobie alokované ani čerpané finančné prostriedky. Pôvodná alokácia pod Úradom vlády na aktivity 4.1.1. a 4.1.2. v akčnom pláne Oblasť nediskriminácie prešli od 1. januára 2018 z gescie ÚV SR/ÚSVNM pod gesciu Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Prehľad finančných prostriedkov za ostatné odpočítajúce rezorty zobrazuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka „Hodnoty alokovaných a čerpaných zdrojov v delení podľa rezortov zodpovedných za plnenie aktivít stratégie v roku 2020“

Zodpovedný rezort (zdroje čerpania)	Hodnota alokovaných zdrojov za 2020 ³ (v EUR)	Hodnota čerpaných zdrojov v 2020 (v EUR)
Ministerstvo vnútra SR + ÚSVRK (štátny rozpočet + OP ĽZ, PO5, PO6)	86 102 930	27 487 857
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (štátny rozpočet + OP ĽZ, PO1)	5 154 442	7 475 203
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	1 100 000	1 190 530
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR + Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR + Implementačná agentúra MPSVR SR (štátny rozpočet + OP ĽZ, PO2, PO3, PO4)	17 192 803	41 964 126
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (IROP)	0	67 754 584 ⁴
Ministerstvo spravodlivosti SR	107 500	57 665
Ministerstvo kultúry SR + Fond na podporu kultúry národnostných menšín	1 040 660	1 851 280
<i>Celkovo</i>	110 698 335	147 781 245

4. Záver

² Realizácia NP Zdravé komunity spadá v rámci čerpaných a alokovaných zdrojov pod MV SR, vzhľadom na to, že je implementovaná v rámci OP ĽZ - PO5.

³ Ide o sumu výšky alokovaných zdrojov podľa doložiek vybraných vplyvov (analýza vplyvov na výdavky verejnej správy) „Aktualizovaných akčných plánov Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2019 - 2020 pre oblasti: D.2.1 Oblasť vzdelávania, D.2.2 Oblasť zamestnanosti, D.2.3 Oblasť zdravia, D.2.4 Oblasť bývania a nový akčný plán pre oblasť D.2.5 Oblasť finančného začlenenia“ a „Akčných plánov Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2017 - 2020 pre oblasti: D.2.6 Oblasť nediskriminácie a D.2.7 Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti – Iniciatíva integrácie Rómov prostredníctvom komunikácie.“

⁴ Čerpané zdroje za aktivity, ktoré prispievajú k napĺňaniu cieľov stratégie, ale nemajú stanovenú alokáciu ani merateľné ukazovatele vo vzťahu k MRK.

Predkladaný dokument monitoruje plnenie opatrení a aktivít akčných plánov stratégie za rok 2020 v oblastiach vzdelávanie, zamestnanosť, bývanie, zdravie, finančné začlenenie, nediskriminácia a prístupy smerom k väčšinovej spoločnosti.

Zo 114 aktivít, ktorých plnenie bolo určené na rok 2020, bolo celkovo 58 vyhodnotených ako splnených, v prípade 12 aktivít prebiehala realizácia, 8 aktivít bolo v priebehu prípravy a 36 aktivít sa nespĺnilo.

Celkový objem čerpaných finančných zdrojov na plnenie opatrení v oblastiach v roku 2020 bol **148 091 070 eur**.

Odpočet poskytl jednotlivé rezorty určené ako zodpovedné subjekty za plnenie aktivít v roku 2020, menovite – MV SR (vrátane ÚSVRK), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (vrátane Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a Implementačnej agentúry ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny), Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (vrátane príspevkovej organizácie Zdravé regióny), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ÚV SR/ÚSVNM, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Fond na podporu kultúry národnostných menšín.

Zoznam použitých skratiek

EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
monitorovacia správa	Monitorovacia správa plnenia Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MRK	marginalizované rómske komunity
NP MaH	Národný projekt Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
PO	prioritná os
stratégia	Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
ÚSVRK	Úrad splnomocnenkyne vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
ÚV SR/ÚSVNM	Úrad vlády Slovenskej republiky/ Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny